

Stanovisko Komise pro etiku vědecké práce AV ČR k Podnětu vedení Filozofického ústavu AV ČR k prošetření některých vědeckých aktivit doc. PhDr. Marka Hrubce, Ph.D.

Komise pro etiku vědecké práce AV ČR (dále jen KEVP) se na svém 7. a 8. zasedání (15. prosince 2021 a 21. února 2022), jakož i prostřednictvím diskusí vedených průběžně mailovou poštou zabývala podnětem vedení FLÚ z 25. listopadu 2021 i doplněním a upřesněním podnětu z 20. ledna 2022, které si KEVP vyžádala.

Podnět se týkal zejména

- Působení Doc. Hrubce v China-CEE Institute a zapojování analytika tohoto institutu, studenta a poté doktoranda FFUK Ladislava Zemánka do organizace akcí prováděných v rámci programu Strategie AV21.
- Posouzení mediálních vystoupení doc. Hrubce v čínských i jiných médiích.
- Posouzení publikačních výstupů doc. Hrubce, především publikace *Global China: Opening Up and the Belt and Road Initiative*, vydané v Pekingu 2021 v nakladatelství China International Publishing Group/Foreign Languages Press v rámci ediční řady Understanding China (kniha vyšla paralelně v témže nakladatelství i čínsky).

Členové KEVP prostudovali předložené písemné materiály, na svém 8. zasedání důkladným způsobem prodiskutovali jednotlivé body podnětu s ředitelem FLÚ dr. Ševečkem i s doc. Hrubcem a seznámili se též s informacemi ohledně okolností vydání publikace *Global China*, jež jim na vyžádání poskytli v písemné podobě [...] autoři jednotlivých kapitol.

Na základě vyhodnocení všech podkladů došla KEVP k závěru, že

1. V případě členství doc. Hrubce ve vědecké radě China-CEE Institutu nedošlo k porušení etiky vědecké práce. Zřizovatelem dotyčného institutu je Čínská akademie sociálních věd, s níž AV ČR dlouhodobě udržuje partnerské vztahy. Členství doc. Hrubce ve vědecké radě institutu je víceméně formální a nevykazuje znaky nedodržování principů „nestrannosti a nezávislosti na ideologických a politických tlacích“ (Etický kodex výzkumných pracovníků v Akademii věd České republiky, čl. I, písm. l) a nezakládá ani „střet zájmu vyplývající z postavení na pracovišti AV ČR a s ním související činnosti a jeho soukromého zájmu“ (Etický kodex, čl. I, písm. b). Neexistují ani žádné indicie, že by L. Zemánek využíval svého angažmá v programu Strategie AV21 (formou DPP a prací vykonávaných na fakturu) k prosazování „nevědeckých přístupů a rasistických, náboženských, nacionalistických a politických hledisek ve vědě“ (Etický kodex, čl. I, písm. k).

2. Jakkoli doc. Hrubec prezentuje ve svých mediálních výstupech osobité názory, jde o jeho názory jako soukromé osoby. Neznamená to tedy, že by se provinil vůči výše citovaným čl. I, písm. b a k Etického kodexu. KEVP ovšem zdůrazňuje, že u příležitosti mediálních výstupů je třeba srozumitelně dát najevo, že – ať je uváděná afiliace k pracovišti AVČR jakákoli – se jedná soukromé názory, jež s pracovištěm AV ČR nemají nic společného.

3. V případě vydání knihy *Global China* byly zásady etiky vědecké práce a tudíž i Etický kodex porušeny několikerým způsobem.

- Kniha byla „publikována eticky pochybným způsobem a bylo využito eticky pochybné publikační platformy“ (Etický kodex čl. III, písm. f.). Nejde o to, že nakladatelská skupina CPIG, v níž kniha vyšla, je vlastněna Komunistickou stranou Číny, ale především o to, jak je prezentována a k čemu slouží ediční řada *Understanding China*. Již citát prezidenta ČLR a předmluva, jíž jsou jednotlivé díly ediční řady opatřeny a jejímž autorem je nejen vědec, ale v jedné osobě i dlouholetý významný funkcionář vládnoucí strany, informují, že smyslem řady je prezentovat a propagovat pozitivní názory a ocenění Číny. Tomu odpovídá i výběr jednotlivých studií, jež byly do knihy zařazeny (nezařazení dohodnuté a odevzdané studie [...]) a dokonce i úpravy textu provedené bez vědomí autora (doloženo v případě textu [...]). Navíc úvodní text doc. Hrubce takové sebepropagaci Číny a jejího politického režimu vychází poměrně daleko vstříc. Eticky pochybnou platformou se příslušné nakladatelství jeví být i proto, že neuzavřelo žádnou smlouvu s autory jednotlivých statí ani s editorem. Neposkytlo autorům možnost schválit (nebo odmítnout) případné redakční úpravy a nepředložilo jim definitivní text ke korektuře.

- Doc. Hrubec jako editor citované publikace dále porušil výběrem textů (nezařazení textu [...]) a úpravami textu (např. text [...]) – ať už je provedl sám nebo jim nezabránil (jako editor je za konečnou podobu publikace odpovědný) - výše citovaný čl. I, písm. I Etického kodexu. Tím, že autory jednotlivých kapitol neinformoval předem o podmínkách (nakladatel, ediční řada, definitivní podoba textů) publikace a nevyžádal si jejich souhlas, porušil další ustanovení Etického kodexu: „výzkumný pracovník může být uveden jako ... spoluautor publikace, pokud ... se spoluautorstvím souhlasí“ (čl. III, písm. a.)

KEVP musí též s politováním konstatovat, že doc. Hrubec se ji pokusil uvést v omyl, když – v rozporu s později zjištěnými skutečnostmi – tvrdil, že o vydání publikace předem informoval vedení Filozofického ústavu a autory jednotlivých studií.

Komise pro etiku vědecké práce apeluje na výzkumné pracovníky, aby při svých mediálních výstupech jasně rozlišovali mezi prezentací svých soukromých názorů (což je jejich nezadatelné právo) a mezi prezentací výsledků vědeckého výzkumu (jež musí respektovat zásady regulované Etickým kodexem) a aby také ve smyslu tohoto rozlišení deklarovali svou příslušnost k pracovištím AV ČR.

Komise dále apeluje na vedení pracovišť AV i na radu Strategie AV21, aby v případě kolektivních publikací dbala na práva autorů jednotlivých studií, jež zůstávají jejich duševním vlastnictvím i po odevzdání editorovi. Optimální a doporučenou formou takové spolupráce se jeví písemná smlouva, jež jednoznačně definuje termíny a modality budoucí publikace a jež je odsouhlasena všemi zainteresovanými stranami: nakladatelem, editorem i jednotlivými autory.